

Прямий допит свідків – практичні поради для адвокатів

за фінансової підтримки Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США

Прямий допит свідків

- Проблема: Суддя/присяжні заслухають свідка лише один раз і не матимуть примірників попередніх письмових показань
- Цілі прямого допиту свідка
  - Сконцентрувати увагу судді/присяжних на свідкові
  - Надати інформацію, що легко сприймається
  - Зробити ключові моменти пам'ятними
- Як досягти цілей
  - Зрозуміти, що в ролі свідка бути нелегко
  - Бути лідером – пояснювати порядок, тренуватися, готуватися до дій у разі, коли свідок чогось не може пригадати
  - Краще познайомитися зі свідками

Слухайте свого свідка

- Найважче у прямому допиті – це слухати відповіді
  - Свідки часто опускають чи додають деталі, а інколи роблять помилки
  - Суддя/присяжні також будуть слухати
  - Будьте готовими виправляти помилки та/або надайте можливість свідку розказати всю історію
  - Не затуляйте судді свідка, що дає показання

Свідки та речові докази

- Речові докази (документи та інші речові докази) зазвичай долучаються до справи через показання свідків.
- У показаннях, свідок ідентифікує речовий доказ – наприклад, аудіозапис.
  - Чи розмовляли Ви з Андрієм?
  - Чи записувалася ця розмова?
  - Як вона записувалася?
  - Коли вона записувалася?
  - Хто був присутній?
  - Ось копія Речового доказу №1, чи впізнаєте Ви її?
  - Чи слухали Ви її?
  - Чи є це точним записом Вашої з Андрієм розмови 11 вересня?
  - Програйте запис.
  - Поставте запитання про запис.

Підготуйте свого свідка до перехресного допиту

- Завжди кажіть своїм свідкам, що найважливішим правилом під час надання свідчень є **говорити правду**
- Під час перехресного допиту, адвокат буде ставити переважно навідні запитання
- Попросіть будь-кого провести перехресний допит Ваших важливих свідків перед судовим засіданням
- Попередьте свого свідка про можливі стратегії перехресного допиту
- Попередьте свого свідка дуже уважно слухати та автоматично не погоджуватися зі словами адвоката протилежної сторони
- Продумайте наперед можливі теми перехресного допиту

Загальні правила прямого допиту

- Запитуйте: Хто? Що? Де? Коли? та Чому?
- Контролюйте швидкість та тон, яким Ви ставите питання, щоб виділити окремі моменти
- Коли переходите від однієї теми до іншої, зробіть цей перехід очевидним для судді/присяжних.
- Формулюйте питання так, щоб вони були короткими та їх було легко зрозуміти
- Не запитуйте інформацію, яка не є потрібною для вирішення будь-яких питань по справі
- Не ставте навідних питань
- Порадьте своєму свідку інколи дивитися на суддю/присяжних під час відповідей на запитання

Загальна структура – свідок, що знає про факт

- Загальна інформація про свідка – представте свідка суду та підготуйте підґрунтя для компетентного свідчення.
- Підготуйте підґрунтя за допомогою навідних питань.
- Сконцентруйте на основних фактах, що знає свідок та обговоріть ці факти за допомогою коротких питань.
- Використовуйте наочні матеріали для підкреслення та пояснення свідчення.

Техніка прямого допиту

- 1) Використовуйте прості чіткі запитання для виявлення поодиноких фактів
- 2) Ставте питання у хронологічному порядку
- 3) Використовуйте чітку мову переходів – ЗАГОЛОВКИ – щоб слухачі слідували за допитом
- 4) Використовуйте різний темп допиту для підкреслення ключових моментів свідчень
- 5) Використовуйте повторення для підкреслення ключових свідчень – використовуйте частину відповіді у наступному питанні
- 6) Використовуйте демонстрації та наочні засоби (документи, фотографії, речові докази, графіки, діаграми) для пояснень та оживлення свідчень
- 7) Слухайте свідка – уточнюйте відповіді за допомогою подальших питань

Зменшіть ризик потенційного перехресного допиту

- Спитайте себе: «Як потрібно побудувати прямий допит, щоб мінімізувати можливі ризики перехресного допиту мого свідка?»
- Ваш прямий допит повинен передбачати можливий перехресний допит, який буде проводитися юристом протилежної сторони, та врахувати всі речові докази протилежної сторони, які суперечать або є невідповідними з Вашою версією справи.

Огляд судового процесу – Ст. 342 – 368 КПК

- 1. Оголошення обвинувального акта: Судовий розпорядник роз'ясняє сторонам їх права та обов'язки; прокурор оголошує короткий виклад обвинувального акта або читає його (Ст. 347(2)).
- 2. Оголошення позовної заяви: Якщо в кримінальному провадженні пред'явлено цивільний позов, цивільний позивач оголошує короткий виклад позову (Ст. 347(3)).
- 3. Вступна промова, в якій підсумовується, що кожна сторона процесу намагатиметься довести (хоча прямо не передбачена КПК, її виклад є дуже бажаним та рекомендованим прокурорам та адвокатам)

Огляд судового процесу – Ст. 342 – 368 КПК (продовження)

- 4. Дії обвинувачення:
  - Прямий допит свідків прокурором;
  - Перехресний допит свідків адвокатом захисту;
  - Перехресний допит адвокатом, що представляє цивільний позов;
  - Повторний прямий та перехресний допит – якщо суд вирішить це доцільним
  - Представлення доказів за допомогою показань свідків та угод сторін
- 5. Дії сторони захисту: Якщо сторона захисту бажає представити докази у інший спосіб ніж через перехресний допит свідків обвинувачення.

Огляд судового процесу – Ст. 342 – 368 КПК (продовження)

12

- 6. Заключна промова та судові дебати (Ст. 364)
- 7. Останнє слово обвинуваченого (Ст. 365)
- 8. Судова нарада (Ст. 367 & 368)
- 9. Проголошення судового рішення (Ст. 376)